

Učiteljski

TOVARŠ.

Izhaja
1. in 15. dne vsakega
meseca na celi pol.

List za šolo in dom.

Velja
za vse leto 2 gl. 50 kr.,
za pol leta 1 gl. 30 kr.

List 6.

V Ljubljani 15. marca 1872.

Tečaj XII.

Ukaz ministra za bogočastje in nauk od 15. novembra 1869, števil. 10864, s katerim se razglašajo določila pri spraševanju učiteljev za ljudske in meščanske šole.

Da se izvršijo §§. 38 — 40 državne postave od 14. maja 1869. (Derž. postave list št. 62), ukaznjem na podlagi §. 78. te postave sledeče:

§. 1. Za izpraševanje učiteljev za splošne ljudske šole in meščanske šole postavile se bodo posebne spraševanjske komisije (§. 38 državne postave od 14. maja 1869). Ude te komisije imenuje za tri leta minister za nauk in bogočastje; ti dobivajo za svoj trud posebno plačilo in po potrebi navprečino (pauschale) za stroške na potah in dnine.

Minister zaznamova tudi tistega uda, kteremu je izročeno tehnično vodstvo izpraševanj in družih opravil, kakor tudi njegovega namestnika. Pervi ima naslov: vodja spraševanjske komisije za splošne ljudske in meščanske šole.

§. 2. Sedeži teh spraševanjskih komisij so: Dunaj, Linc, Solnograd, Bregenca, Inšpruk, Trident, Celovec, Ljubljana, Gradec, Terst, Praga, Litomerice, Budejevice, Bern, Olomuc, Opava.

§. 3. Izprašuje se dvakrat v letu, in sicer v prvi polovici mesecev aprila in oktobra.

§. 4. Učiteljska sposobnost more se izreči ali za splošne ljudske in meščanske šole ali pa samo za prve (ljudske šole) (§. 38, odst. 5, derž. postave od 14. maja 1869).

§. 5. Učiteljska sposobnost za meščanske šole se raztegne ali na vse učne predmete ali le na eno sledečih verst (strokovni učitelji) 1. jezikoslovno-zgodovinski predmeti, kakor jezikoslovni nauk, vgodovina in zemljepisje in nauk o vzreji in podučevanji; 2. matematično-naturoznanski predmeti, kakor: matematika, prirodopisje in prirodoslovje, risanje, nauk o vzreji in podučevanji.

§. 6. Vsaki kandidat, ki hoče postati sposoben za meščanske šole, mora se najmanj podvreči izpraševanju iz vseh predmetov ene verste (§. 5). Prosto je kandidatu, da se dá izpraševati tudi iz enega ali več predmetov druge verste.

Na vsak način pa mora kandidat v predmetih druge verste imeti tiste znanosti, ki se tirjajo pri sposobnosti za splošne ljudske šole.

§. 7. Kdor se hoče preskušnje vdeleževati, mora se pri vodstvu spraševajske komisije pismeno oglasiti in povedati, ktera izpraševanja namerava delati (§§. 4 in 5). Temu naznanilu se prilaga:

- a) Kratek popis razmer v življenji in učnega pota.
- b) Spričalo zrelosti, zadobljeno na kaki učiteljski izobraževalnici.
- c) Dokaz, da je bil naj manj dve leti v praktični učiteljski službi.

Tisti, ki svojih študij niso doveršili na kaki javni učiteljski pripravnici, dokazati morajo tudi s spričalom svojo telesno spretnost.

Kedaj naj se iz posebnih vzrokov k preskušnjam dopušča, ako ravno niso naštete priloge popolne, to določuje minister.

§. 8. Preskušnja je teoretična in praktična.

Teoretična preskušnja je ustmena in pismena.

Ustmena preskušnja je javna. Pismena skušnja se pri enoglasnem sklepu komisije spregleda tistim, ki s pisateljskimi deli svojo sposobnost dokažejo. Da bi se ustmeno in praktično izpraševanje odpustilo, ni dovoljeno.

§. 9. Pismeno izpraševanje kandidatov za splošne ljudske šole obsega:

1. spisati sestavek v učnem jeziku oziroma v drugem deželnem jeziku;
2. rešiti več matematičnih nalog;
3. izdelati več vprašanj iz drugih predmetov, zlasti iz nauka o vzreji in podučevanju.

Pripravniki za meščanske šole dobodó iz vseh izvoljenih predmetov pismene naloge.

§. 10. Ustmena preskušnja kandidatov za splošne ljudske šole obsega vse predmete, ki se učé na učiteljskih izobraževalnicah.

Kandidat se mora izkazati, da se je po dokončani učiteljski pripravnici prizadeval, svoje vednosti pomnožiti in ukrepiti, pomanjkanje znaností dopolniti, in da je popolnoma seznanjen z nauki ljudskih šol gledé zadržaja in metode.

Pri preskušnje naj se toliko povzveda, ali zna kandidat vse drobtine raznih predmetov prav natanko, narveč ali je dobro zveden v predmetih ljudske šole, ali so mu njegove vednosti dobro vterjene in jasne, in ali razumeva metodično obravnavati učne predmete.

§. 11. Za sposobnost podučevati na meščanskih šolah se tirja v posamnih predmetih to-le:

1. **Pedagogika:** Znanje naj važnejših naukov iz dušeslovja in logike; znanje telesnega in dušnega razvijanja otroškega in sredstev za pravo to izobraževanje in razvijanje; zvedenost v načelih poučevanja, s posebnim ozirom na obravnavo predmetov, ktere si je kandidat izvolil; znanje historičnega razvijanja ljudske in meščanske šole in naloge njene v sedanjem času; znanje pedagogične povestnice od 16. stoletja naprej, nazadnje zvedenost v načelih šolskega strahovanja.

2. **Učni jezik:** Znanje slovnice, splošni spregled o razvitku jezikovem, zvedenost o oblikah prosaičnih in pesniških spisov, zvedenost v važnejših dobah nove literaturne zgodovine; primerjena izurjenost v spisovanji in zmožnost rečno in jezikoslovno razlagati težavnejša berila.

Po enakem načinu se izprašuje drugi deželni jezik.

3. **Matematika:** Znanje aritmetike in sicer tudi viših računov, kakor so v navadi pri kupčijskih razmerah, natančno znanje algebre, planimetrije, stereometrije in ravne trigonometrije.

4. **Povestnica:** Naj važnejše dogodke občne povestnice, zlasti znanje zgodovine gerške in rimske, potem srednje Evrope v srednjem in novem veku, spregledno znanje domovinske zgodovine.

5. **Zemljepisje:** Natančno poznanje zemlje v matematičnem, fizikalnem in političnem obziru; posebno znanje v zemljepisji naše domovine in razumevanje naše ustave.

6. **Naturoznanstvo:**

a) **Prirodopisje:** Spregledna znanost treh naturnih delov (kraljestev) in poznanje važnejših naturo-historičnih zistem; dovoljna izurjenost v določevanju navadnih prirodnin. **Prirodoslovje:** Znanje kemičnih pervin in navadnih neorganičnih in organskih spon; vednost najvažnejših zakonov fizike, kolikor se jih more izkazati na podlagi eksperimentov; zmožnost, najvažnejše fizikalne priprave razlagati in rabiti, nekoliko spretnosti pri eksperimentiranji z bolj rabljenimi aparati.

7. **Risanje:** Izurjenost v risanji navadnih geometričnih podob (figur) s prosto roko in v pravem ponarejanji senčnatih predlag; poznanje važnih načel perspektive; sposobnost navadna orodja po naturi risati.

§. 12. Za lepopisje, za risanje s prosto roko in z ravnilom; za godbo in petje more spraševalna komisija zaukazati posebno preskušnjo, ali pa se iz pokazanih zmožnosti sklepa, ali se kandidatu sposobnost izreče ali odreče. Preskušnja iz godbe se odpušča tistim kandidatom, kteri hočejo prositi le za službe, na kterih se godbine znanosti ne tirjajo. To pa se mora v dotičnem spričalu zaznamovati.

§. 13. Pismena preskušnja se izdelujejo pod nadzorstvom udov spraševalne komisije.

(Konec sledi.)